

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
TOSHKENT DAVLAT IQTISODIOT UNIVERSITETI

“RAQAMLI IQTISODIYOT” KAFEDRASI

Qo‘lyozma huquqida

UDK: 6Π2.15.7:658

MUHAMMADEMINOVA KOMILA QUDRATBEK QIZI

TASHKILOTLAR FAOLIYATINI RAQAMLI
TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA TASHKIL ETISH
JARAYONLARI TADQIQI

70310106– Iqtisodiyotda axborot texnologiyalari va tizimlari
mutaxassisligi bo‘yicha

Magistr akademik darajasini olish uchun yozilgan

D I S S E R T A T S I Y A

Ilmiy rahbar:

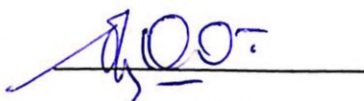
DS. Prof. Qo‘chqorov T.S.

Toshkent-2024

Magistrlik dissertatsiya ishi 'Raqamli Iqt.' kafedrasida dastlabki
himoyadan o'tgan.

4 -sonli bayonnoma '24' aprel 2024 y.

Kafedra mudiri: Vafoyev B.R.

22.05.2024

imzo

sana

Ilmiy rahbar: Qo'chqorov T.S.

_____

_____

imzo

sana

Talaba: Muhammademinova K.Q.

_____

imzo

sana

Dissertatsiya 'Raqamli iqtisodiyot' fakultetida 2023 yil

' _____ ' _____

№ _____ raqami bilan ro'yxatga olingan.

Fakultet dekani

Akbarov N.G

ANNOTATSIYA

Raqamlashtirish - bu mahsulot yoki xizmatni yetkazib beruvchi yoki yaratuvchidan yakuniy foydalanuvchi yoki mijozga yangi innovatsion usullar va vositalar, masalan, Buyumlar Interneti (IoT) yordamida ko'chirish orqali ta'minot zanjirlarida biznesni olib borish usulini o'zgartiradi. Katta hajmdagi ma'lumotlar, blokcheyn texnologiyalari, biznes intellerkt va boshqalar yangi raqamli texnologiyalarini keltirishimiz mumkin. Innovatsion usullardan foydalanish turli xil qurilmalarni ulash, texnologiyalarni o'zlashtirish va tahlil qilish, modellashtirish, himoya qilish, shuningdek, ma'lumotlarni saqlash va uzatishda muhim rol o'ynaydigan turli ma'lumotlarni to'plash va tushunish orqali foydali bo'ldi. oldinga tashkilotda raqamlashtirish. Raqamlashtirish atamasini matn, rasm va tovushni kompyuterlar tomonidan o'qilishi uchun raqamli shaklga aylantirish deb tushunish mumkin. Oddiy qilib aytganda, bu axborotni raqamli shaklga aylantirish deyishimiz mumkin.

Biroq, ushbu raqamli dunyoda rivojlanish uchun yangi texnologiyalarni qo'llash etarli emas. Hayotning barcha sohalarini raqamlashtirish jamiyatlarimiz va xalqimiz turmush tarzida keskin o'zgarishlar kiritmoqda. U allaqachon boshlangan va hozir katta hajmda amalga oshirilmoqda. Biz raqamli dunyoga katta o'tishning boshida turibmiz. Bu global iqtisodiy o'zgarishlarni boshqaradigan davom etayotgan globallashtirish va individuallashtirish bilan mos keladi. Bu bizning hayotimizdagi inqilob bo'lib, u bizga mehnat bozoridagi o'zgarishlar, ijtimoiy siyosatni yaratish, xavfsizlik kabi tahdidlar kabi ko'plab mukofotlarni beradi. Shu sababli, har bir o'lchovning qiyinchiliklari va oqibatlari haqida gapirish keyingi bosqichlarda kompaniyadagi barcha darajadagi majburiyatlarning etishmasligi, yomon rejalashtirish, yomon o'zgarishlarni boshqarish, uzoq muddatli maqsadlar va boshqalar kabi muammolarni oldini olish uchun zarur va dolzarbdir.

Shu bois tadqiqot davomida mavzu doirasida atroflicha ish olib borildi. Jumladan mavzuga oid boshqa tadqiqot ishlari, maxalliy va xorijiy olimlar qarashlari, ilmiy maqolalari hamda mavzuga oid maxalliy me'yoriy hujjatlarni o'rganib chiqib, adabiyotlar sharhi tayyorlandi. Ilmiy ishining amaliy ahamiyatini

oshirish uchun, tashkilotlar faoliyatini raqamli texnologiyalar asosida tashkil etish samaradorligini oshirish yo'llari qay darajada amalga oshirilayotganligini ma'lumotlar asosida o'rganildi. Undan tashqari horijiy tashkilotlarning bu sohadagi tajribasi bilan ham tanishib chiqildi.

O'rganilgan va taxlil qilingan ma'lumotlar asosida tashkilotlar faoliyatini raqamli texnologiyalar asosida tashkil samaradorligini oshirish yo'llari bo'yicha ilmiy va amaliy asoslangan hulosalar, taklif va tavsiyalar ishlab chiqildi.

Kalit so'zlar: raqamli texnologiyalar, axborot texnologiyalar, organization, axborot vavfsizligini ta'minlash.

Abstract

Digitization is changing the way business is conducted in supply chains by moving a product or service from the supplier or creator to the end-user or customer using new innovative methods and tools, such as the Internet of Things (IoT). We can bring new digital technologies such as big data, blockchain technology, business intelligence, etc. The use of innovative methods has been useful in connecting various devices, acquiring and analyzing technologies, and collecting and understanding various data that play an important role in modelling, protection, as well as data storage and transmission. digitization in the forward organization. The term digitization can be understood as the conversion of text, images and sound into a digital form that can be read by computers. Simply put, we can say that this information is converted into digital form.

However, the adoption of new technologies is not enough to thrive in this digital world. Digitization of all spheres of life is making drastic changes in the way of life of our societies and people. It has already started and is now being implemented on a large scale. We are at the beginning of a great transition to the digital world. This is consistent with the ongoing globalization and individualization driving global economic change. It is a revolution in our lives that gives us many rewards, such as changes in the labour market, the creation of social policies, and threats such as security. Therefore, talking about the difficulties and consequences of each dimension is necessary and relevant to avoid problems such as lack of

commitment at all levels in the company, poor planning, poor change management, long-term goals, etc.

Therefore, during the research, extensive work was carried out within the scope of the topic. Among other things, a literature review was prepared after studying other research works on the topic, views of local and foreign scientists, scientific articles, and local regulatory documents on the topic. To increase the practical value of the scientific work, it was studied based on the data to what extent the ways of increasing the efficiency of organizing the activities of organizations based on digital technologies are implemented. In addition, the experience of foreign organizations in this field was also introduced.

Based on the studied and analyzed information, scientifically and practically based conclusions, suggestions and recommendations were developed on ways to increase the effectiveness of the organizations' activities based on digital technologies.

Keywords: *digital technologies, information technologies, organization, ensuring information security.*

Аннотация

Цифровизация меняет способы ведения бизнеса в цепочках поставок, перемещая продукт или услугу от поставщика или создателя к конечному пользователю или клиенту с использованием новых инновационных методов и инструментов, таких как Интернет вещей (IoT). Мы можем внедрить новые цифровые технологии, такие как большие данные, блокчейн-технологии, бизнес-аналитика и другие. Использование инновационных методов было полезным для подключения различных устройств, приобретения и анализа технологий, а также сбора и понимания различных данных, которые играют важную роль в моделировании, защите, хранении и передаче данных в организации будущего. Термин "цифровизация" можно понимать как преобразование текста, изображений и звука в цифровую форму, которую могут читать компьютеры. Проще говоря, можно сказать, что эта информация преобразуется в цифровую форму.

Однако внедрение новых технологий недостаточно для процветания в этом цифровом мире. Цифровизация всех сфер жизни вносит кардинальные изменения в образ жизни наших обществ и людей. Она уже началась и теперь внедряется в широком масштабе. Мы находимся в начале великого перехода к цифровому миру. Это соответствует продолжающейся глобализации и индивидуализации, которые стимулируют глобальные экономические изменения. Это революция в нашей жизни, которая приносит нам множество наград, таких как изменения на рынке труда, создание социальных политик, а также угрозы, такие как безопасность. Поэтому обсуждение трудностей и последствий каждого измерения необходимо и актуально, чтобы избежать таких проблем, как отсутствие приверженности на всех уровнях в компании, плохое планирование, плохое управление изменениями, долгосрочные цели и т.д.

Таким образом, в ходе исследования была проведена большая работа в рамках данной темы. В частности, был подготовлен обзор литературы после изучения других исследовательских работ по данной теме, мнений местных и зарубежных ученых, научных статей и местных нормативных документов по теме. Для повышения практической ценности научной работы изучалось, в какой степени реализованы способы повышения эффективности организации деятельности организаций на основе цифровых технологий. Кроме того, был представлен опыт зарубежных организаций в этой области.

На основе изученной и проанализированной информации были разработаны научно и практически обоснованные выводы, предложения и рекомендации по способам повышения эффективности деятельности организаций на основе цифровых технологий.

Ключевые слова: *цифровые технологии, информационные технологии, организация, обеспечение информационной безопасности.*

MUNDARIJA

Annotasiya	3
Mundarija	7
Keltirilgan jadvallar ro'yxati	8
Keltirilgan rasmlar ro'yxati	9
Keltirilgan qisqartmalar.....	10
KIRISH	11
Dissyertasiya mavzusining asoslanishi va uning dolzarbligi	12
Tadqiqot maqsadi va vazifalari	13
Tadqiqotning asosiy muammolari va savollari	14
Tadqiqot ob'ekti va predmeti.....	14
Tadqiqotning ishining ilmiy yangiligi.....	14
Tadqiqot natijalarining ilmiy-nazariy va amaliy ahamiyati	14
Dissyertasiya tarkibining qisqacha tavsifi	15
I BOB. ADABIYOTLAR SHARHI	17
1.1. Mavzuga oid ilmiy-nazariy qarashlar sharhi	17
1.2. Mavzuga oid mahalliy me'yoriy-huquqiy hujjatlar sharhi	20
II BOB. TADQIQOT METODOLOGIYASI.....	23
2.1. Tadqiqot dizayni.....	24
2.2. Ma'lumotlarni to'plash jarayoni	24
2.3 Tahlil uchun qo'llaniladigan usullar	24
2.4 Tadqiqotni o'tkazish uchun zarur sharoitlar	24
2.5 Tadqiqot jarayonida kutilayotgan muammolar va ularning echimi.....	25
2.6 Tadqiqotdan kutilayotgan ilmiy va amaliy natijalar.....	25
III BOB. TAHLIL VA NATIJALAR	27
3.1. Zamonaviy raqamli texnologiyalarning dunyo hamjamiyatidagi ahamiyati va rivojlanish istiqbollari	33
3.2. Ta'lim tizmi faoliyatini joriy etish jarayonlarida foydalaniladigan raqamli texnologiyalarning tahlili	36
3.3. TDIU talim jarayonida mustaqil ta'limni "inwork.tsue.uz" raqamli platformasi orqali asosida tashkil etish.....	52
TADQIQOTNING ASOSIY TAKLIF VA TAVSIYALAR.....	61
FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI	64

KIRISH

Yangilanayotgan O‘zbekiston o‘z oldiga bugun shunchaki rivojlanishni emas, balki jamiyat hayotining turli sohalarida amalga oshirilayotgan keng qamrovli islohotlar natijasida eng kuchli davlatlar qatoridan o‘rin olishni asosiy marra qilib qo‘ygan. Buni oldindan ko‘ra bilgan, his qilgan Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev joriy yildagi parlamentga Murojaatnomasida taraqqiyotga erishish uchun raqamli bilimlar hamda zamonaviy axborot texnologiyalarini egallashimiz zarur va shartligi, bu bizga yuksalishning eng qisqa yo‘lidan borish imkoniyatini berishi, zero, bugun dunyoda barcha sohalarga axborot texnologiyalari chuqur kirib borayotganligiga alohida e‘tibor qaratdi.

Shuningdek, raqamli iqtisodiyotni shakllantirish kerakli infratuzilma, ko‘p mablag‘ va mehnat resurslarini talab etishi, biroq qanchalik qiyin bo‘lmasin, bu ishga bugun kirishishimiz zarurligi, shu bois raqamli iqtisodiyotga faol o‘tish – kelgusi besh yildagi eng ustuvor vazifalarimizdan biri sifatida belgilab berildi. Chunki raqamli texnologiyalar mahsulot va xizmatlar sifatini oshiradi, ortiqcha xarajatlarni kamaytiradi. Shu bilan birga, eng og‘ir illatlardan biri – korrupsiya balosini yo‘qotishda ham ular samarali vosita bo‘lib xizmat qiladi.

Raqamli texnologiyalarni keng joriy etish davlat va jamiyat boshqaruvi, ijtimoiy soha rivojlanishiga xizmat qilishi qatorida odamlar turmushini keskin yaxshilashi mumkinligini o‘tgan qisqa fursat ko‘rsatib berdi.

Bu borada Axborot texnologiyalari va kommunikatsiyalarini rivojlantirish vazirligi tomonidan so‘nggi ikki yil ichida bir qator yo‘nalishlarda kompleks ishlar olib borildi¹.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023 yil 28 fevraldagi ‘2022–2026 yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to‘g‘risida’ gi ‘Insonga e‘tibor va sifatli ta‘lim yili’ da amalga oshirishga oid davlat dasturining ‘Tadbirkorlik faoliyatini tashkil qilish va doimiy daromad manbalarini shakllantirish

---

¹ Yangi va raqamli davrda O‘zbekiston: o‘zgarishlar, ustuvor yo‘nalishlar, yutuqlar va rejalar “Xalq so‘zi” gazetasining, 153-soni